

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către avocatul Anatolie Bobu,
în interesele Valentynei Korsun,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia
Suhovirschi împotriva Valentynei Korsun, intervenient accesoriu notarul Lidia
Nagherneac cu privire la constatarea nedemnității succesorului testamentar,
declararea nulității testamentului, anularea certificatului de moștenitor testamentar
și radierea din Registrul bunurilor imobile înregistrarea dreptului de proprietate
asupra 2/3 din bunul imobil,

împotriva încheierii din 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care s-
a respins cererea de repunere în termen a apelului și s-a restituit apelul declarat de
avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun,

*(Dosarul nr. 2r-525/24
NR. PIGD 2-18120305-01-2r-23122024)*

Respinsă cererea apelantei de repunere în termen a apelului. Restituirea cererii de
apel, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Judecătoria Ungheni, sediul Central, jud. R. Costru,
Curtea de Apel Bălți, jud. A. Garbuz, S. Șleahțițki, I. Grosu

05 martie 2025

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 03 septembrie 2018, Iulia Suhovirschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentynei Korsun, intervenient accesoriu notarul Lidia Naghrneac, prin care a solicitat constatarea și declararea nedemnității succesorului testamentar Valentya Korsun, după decesul Ludmilei Iurcenco și declararea nulității testamentului nr. 9900 din 20 septembrie 2017 întocmit de Ludmila Iurcenco în folosul Valentynei Korsun, autentificat de notarul Lidia Nagherneac din mun. Ungheni.

2. La 15 noiembrie 2021, reprezentantul reclamantei Iulia Suhovirschi, avocatul Tatiana Roibu, a depus cerere cu privire la modificarea temeiului și obiectului acțiunii, potrivit căreia reclamanta a solicitat constatarea și declararea nedemnității succesorului testamentar Valentya Korsun, după decesul Liudmilei Iurcenco, născută la XXXXX, survenit la XXXXX și declararea nulității testamentului nr. 9900 din 20 septembrie 2017, întocmit de către Liudmila Iurcenco în folosul Valentynei Korsun, autentificat de către notarul Lidia Nagherneac, din mun. Ungheni; anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 1-903 din 21 octombrie 2021, eliberat de către notarul Lidia Nagherneac, conform căruia i-a fost transmis în proprietatea Valentynei Korsun averea succesorală rămasă după decesul Liudmilei Iurcenco, constituită din 2/3 din apartamentul cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXX; radierea din registrul bunurilor imobile înregistrarea dreptului de proprietate pe numele Valentynei Korsun asupra 2/3 din apartamentul cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXX, efectuată în baza certificatului de moștenitor testamentar nr. 1-903 din 21 octombrie 2021, eliberat de către notarul Lidia Nagherneac.

3. Prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, s-a admis cererea Iuliei Suhovirschi privind aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii. S-a aplicat sechestrul asupra 2/3 din ap. cu nr. cadastral XXXXX amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXX ce aparține cu drept de proprietate Valentynei Korsun, până la soluționarea cauzei în fond. (f.d. 99-104)

4. Prin hotărârea din 06 iunie 2023 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, s-a admis acțiunea depusă de Iulia Suhovirschi. S-a constatat și s-a declarat nedemnitătea succesorului testamentar Valentya Korsun, anul nașterii XXXXX,

domiciliată în Urcaina, regiunea Lugansk, or. Alcevsck, str. XXXXXX, după decesul Liudmilei Iurcenco, născută la XXXXXX, survenit la XXXXXX. S-a declarat nul, testamentul nr. 9900 din 20 septembrie 2017, întocmit de Liudmila Iurcenco în folosul Valentynei Korsun, autentificat de către notarul Lidia Nagherneac din mun. Ungheni. S-a anulat certificatul de moștenitor testamentar nr. 1-903 din 21 octombrie 2021, eliberat de notarul Lidia Nagherneac, conform căruia i-a fost transmis în proprietate Valentynei Korsun averea succesorală rămasă după decesul Liudmilei Iurcenco, constituită din 2/3 din ap. cu nr. cadastral XXXXXX, amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXXX. S-a dispus radierea din registrul bunurilor imobile, înregistrarea dreptului de proprietate a Valentynei Korsun asupra 2/3 din ap. cu nr. cadastral XXXXXX amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXXX, efectuată în baza certificatului de moștenitor testamentar nr. 1-903 din 21 octombrie 2021 eliberat de către notarul Lidia Ngherneac.

S-a dispus, a menține până la devenirea definitivă a prezentei hotărâri judecătorești și executarea ei, măsura de asigurare a acțiunii aplicată prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, sechestrul asupra 2/3 din ap. cu nr. cadastral XXXXXX, amplasat în mun. Ungheni, str. XXXXXX, ce aparține cu drept de proprietate Valentynei Korsun, anul nașterii XXXXXX, dom. Ucraina, regiunea Lugansk, or. Alcevsck, str. XXXXXX.

S-a încasat de la Valentyna Korsun în beneficiul Iuliei Suhoverschi cheltuieli de judecată formate din plata taxei de stat de 1 845,12 lei, asistență juridică în sumă de 2 500 lei, costul serviciilor cadastrale de 760 lei, în total 5 105,12 lei.

5. La 30 august 2024, avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun, a declarat apel împotriva hotărârii din 06 iunie 2023 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, reexaminarea cauzei și emiterea unei hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind nefondată. Totodată, reprezentantul apelantei a solicitat repunerea în termen de declarare a apelului.

6. Prin încheierea 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, s-a respins cererea înaintată de avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun, privind repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 06 iunie 2023 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central. S-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun, împotriva hotărârii din 06 iunie 2023 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central ca tardivă.

7. La 11 decembrie 2024, avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun, a depus prin intermediul poștei terestre cerere de recurs împotriva încheierii din 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii recurate.

8. În susținerea recursului reprezentantul recurente a invocat că procesul a fost examinat în lipsa Valentynei Korsun, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil,

având dreptul de a-și expune poziția și de a prezenta probe. Consideră că deoarece, nu a recepționat citațiile expediate în adresa sa nu se admite ca instanța să dispună citarea acesteia prin publicitate, ori era necesar de a lua în considerare că locuiește într-o localitate unde decurg acțiunii militare și care la moment se află sub ocupație străină. Respectiv, se afla în neputință de a accepta poșta, sau de a avea acces la sistemele electronice de comunicare, fiind deconectate de către organele ocupante de sistemul internațional. În cazul dat, reclamanta urma să facă tot posibilul de a afla locul aflării pârâtei, ori sunt rude apropiate și cunoștea unde putea refugia pentru evitarea consecințele altercațiilor militare. Totodată, a menționat că reclamanta cât și reprezentantul acesteia cunoșteau numărul de telefon al pârâtei Valentyna Korsun.

9. Reclamanta a comunicat că despre examinarea cauzei a aflat de la cunoscuții săi, care i-au expediat hotărârea primei instanțe.

10. În continuare, reprezentantul recurentei a menționat că este lipsit de temei juridic concluziile instanței de apel, referitor la rolul activ al părții în cauză în efectuarea actelor procesuale în termeni legali, cu respectarea principiului securității raporturilor juridice, fiind tractate prevederile art. 116 din Codul de procedură civilă unilateral. Instanța de apel urma să ia în considerare circumstanțele obiective referitor la legalitatea și modul anunțării pârâtei despre hotărârea pronunțată, ori dreptul la apel începe a curge din momentul acceptării acesteia.

11. Astfel, prin respingerea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, s-a menținut o hotărâre ilegală, iar prin încheierea din 07 noiembrie 2024 s-a încălcat dreptul Valentynei Korsun la un proces echitabil în condițiile art. 6 CEDO.

12. La 09 ianuarie 2025, avocatul Tatiana Roibu, în interesele Iuliei Suhovirschi, a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Art. 425 din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

14. Art. 427 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.”

15. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Sanțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

16. Art. 107 alin. (1) din Codul de procedură civilă indică că:

„Dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.”

17. Art. 110 din Codul de procedură civilă definește:

„Termenul de procedură ca fiind este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

18. Art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă prescrie că:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.”

19. Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

20. Art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă indică că:

„Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanța.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.”

21. Art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116”.

22. Art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa anatoliebobu1@gmail.com, copia încheierii motivate din 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți a fost notificată în mod electronic reprezentantului recurenteii Valentynei Korsun, avocatului Anatolie Bobu, la 27 noiembrie 2024 (f.d. 221). Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă prin intermediul oficiului poștal la 11 decembrie 2024. (f.d. 222-232)

24. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta ipoteza recurenteii și a reprezentantului acesteia, precum că cauza a fost examinată în lipsa Valentynei Korsun, iar reclamanta Iulia Suhovirshi nu a făcut tot posibilul de a afla locul aflării pârâtei/recurenteii pentru expedierea corespondenței instanței de fond, fiind rude și cunoscând numărul de telefon, iar citarea publică este un act formal de citare. Consideră recurenta că deoarece, nu a recepționat citațiile expediate în adresa sa nu se admite ca instanța să dispună citarea acesteia prin publicitate, ori era necesar de a lua în considerare că locuiește într-o localitate unde decurg acțiuni militare și care la moment se află sub ocupație străină. Respectiv, se afla în neputință de a accepta poșta, sau de a avea acces la sistemele electronice de comunicare, fiind deconectate de către organele ocupante de sistemul internațional.

25. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că la 05 decembrie 2018, 19 decembrie 2018, 04 octombrie 2021 (f.d. 27,30, 84) Valentyna Korsun a fost prezenta în ședințele de judecată, fapt consemnat în procesele-verbale, iar prin recipisele primei instanțe Valentyna Korsun, confirma prin semnături că a fost înștiințată pentru stabilirea următoarelor ședințe.

26. Instanța de recurs reține că Valentyna Korsun a fost reprezentată în prima instanță de către avocatul Andrei Onofrei în baza mandatului Seria MA nr. 1090006 din 21 septembrie 2018 și a contractului de asistență juridică nr. 30 din 21 septembrie 2028. (f.d. 26) La data de 03 decembrie 2021, avocatul Andrei Onofrei a prezentat instanței informație că la data de 08 noiembrie 2021 a fost semnat acordul privind rezilierea contractului de asistență juridică nr. 30 din 21 septembrie 2018 și nr. 31 din 11 septembrie 2018 încheiat cu Valentyna Korsun. (f.d. 107-109)

27. Materialele cauzei atestă că Valentyna Korsun cunoștea că din 08 noiembrie 2021, avocatul Andrei Onofrei nu îi mai reprezenta interesele în instanță, împuternicirile fiind retrase.

28. De asemenea, s-a constatat că la 26 ianuarie 2022, Judecătoria Ungheni a expediat Valentynei Korsun, la adresa de domiciliu Ucraina, regiunea Lugansk, or. Alcevsck, str. XXXXX, citația pentru ședința din 26 aprilie 2022, ora 12:00 cu aviz de recepție, însă scrisoarea a fost restituită cu mențiunea „UPU Circular # 7 of 19.01.2015”. (f.d. 117)

29. Având în vedere că Valentyna Korsun nu a recepționat înștiințarea expediată în adresa sa, instanța de fond pentru ședința din 04 august 2022, ora 10:00 a dispus citarea publică, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 151-157 (8195-8201) din 20 mai 2022. (f.d. 144)

30. De asemenea, instanța de recurs reține că Valentyna Korsun nu a comunicat instanței că a schimbat domiciliul său indicând noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind declarative și neîntemeiate argumentele invocate de reprezentantului recurentei Valentyna Korsun, precum că în regiunea Lugansc decurg acțiunii militare, iar la moment se află sub ocupație străină, neavând posibilitate de a accepta poșta, sau de a avea acces la sistemele electronice de comunicare, fiind deconectate de către organele ocupante de la sistemul internațional, or probele materiale demonstrează că ultima cunoștea despre desfășurarea procesului, fapt confirmat prin procesele-verbale și semnăturile aplicate pe recipise, urma să depună diligență maximă pentru verificarea mersului cauzei, etapa la care se află spre examinare pentru protejarea drepturilor sale. Mai mult, cunoscând că nu are posibilitate de a accepta poșta, trebuia să înștiințeze instanța despre acest fapt și să indice o altă adresă de corespondență, care va asigura înștiințarea legală.

32. Totodată, instanța de recurs reține că recurenta Valentyna Korsun a invocat în recurs că având statut de refugiat a locuit temporar la rude în or. Krasnodar, iar în cererea de apel a indicat adresa or. Krasnodar, str. XXXXX, care nu se află în zona de conflict militar, având acces la toate căile de comunicare. Respectiv, Valentyna Korsun, neavând careva restricții, avea posibilitate prin intermediul poștei terestre, poștei electronice sau să se deplaseze personal în Republica Moldova pentru a se informa despre mersul dosarului și l-a ce etapă de examinare se află întru exercitarea drepturilor sale procedurale.

33. Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta poziția reprezentantului recurentului, precum că, în condițiile speței, pentru Valentyna Korsun termenul de atac în ordine de apel a început să curgă din ziua imediat următoare datei când a făcut cunoștință cu hotărârea primei instanței, or, prevederile coroborate ale art. 362 alin. (1) și art. 111 din Codul de procedură civilă prescriu expres că termenul de exercitare a căii de atac în ordine de apel începe să curgă din ziua imediat următoare datei calendaristice emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești și nicidecum nu depinde de momentul comunicării actului judecătoresc de dispoziție.

34. Astfel, recurenta avea obligația prezumată de a manifesta diligență și să se conformeze prevederilor legale, făcând uz în interiorul termenului legal de dreptul său de a ataca cu apel hotărârea primei instanțe, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, restituirea apelului ca fiind depus în afara termenului legal, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

35. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că legiuitorul a instituit termen pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

36. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza *Brumărescu v. România*, cauza *Marckx v. Belgia*).

37. În cauza *Melnic v. Republica Moldova*, Înalta Curte a constatat violarea securității raporturilor juridice (art. 6 § 1 al Convenției) pentru admiterea, într-o cauză cu privire la recuperarea prejudiciilor, a unui recurs depus peste termen, fără a se expune asupra obiecției reclamantului că recursul este tardiv.

38. În această ordine de idei, corelând circumstanțele faptice constatate și expuse supra, cu normele legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că *Valentina Korsun*, nu a îndeplinit actul procedural în interiorul termenului legal instituit la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar Curtea de Apel Bălți, prin prisma art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, a soluționat cererea de repunere în termenul procedural de declarare a apelului, considerând-o neîntemeiată.

39. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza *Pononyarov vs Ucraina* că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina

unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

40. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or, argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

41. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de către avocatul Anatolie Bobu, în interesele Valentynei Korsun, împotriva încheierii din 07 noiembrie 2024 a Curții de Apel Bălți emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă Iulia Suhovirschi împotriva Valentynei Korsun, intervenient accesoriu notarul Lidia Nagherneac cu privire la constatarea nedemnității succesorului testamentar, declararea nulității testamentului, anularea certificatului de moștenitor testamentar și radierea din Registrul bunurilor imobile înregistrarea dreptului de proprietate asupra 2/3 din bunul imobil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă